

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/98/2017
Identifikačné číslo spisu: 1014201016
Dátum vydania rozhodnutia: 26.09.2018
Meno a priezvisko: Mgr. Viliam Pohančenič
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1014201016.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: Z. A., nar. XX.XX.XXXX, C. X, K., zastúpený: JUDr. Marián Ďurina, advokát, Sibírska 4, Bratislava, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 06.05.2014 a zo dňa 21.04.2017 o starobnom dôchodku, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 5Sd/120/2014-122 zo dňa 13.09.2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 5Sd/120/2014-122 zo dňa 13. septembra 2017 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 5Sd/120/2014-122 zo dňa 13.09.2017 potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 06.05.2014 (ďalej aj len „napadnuté rozhodnutie odporkyne 1“), ktorým odporkyňa podľa § 65, § 274, § 293z a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) priznala navrhovateľovi od 27.11.2010 starobný dôchodok v sume 347,90 eur mesačne. Zároveň mu podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. zvýšila starobný dôchodok od 01.01.2011 na sumu 354,20 eur mesačne, od 01.01.2012 na sumu 365,90 eur mesačne, od 01.01.2013 na sumu 377,10 eur mesačne a od 01.01.2014 na sumu 385,90 eur mesačne. Krajský súd účastníkom nepriznal náhradu trov konania.

V odôvodnení rozsudku krajský súd poukázal na to, že navrhovateľ žiadosťou spísanou dňa 29.11.2013 požiadal odporkyňu o priznanie starobného dôchodku od 27.11.2010, ktorý mu bol priznaný napadnutým rozhodnutím odporkyne od 27.11.2010. Dôchodkový vek podľa § 65 ods. 2 a § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. a § 21 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení (ďalej aj len „zákon č. 100/1988 Zb.“) dosiahol dovŕšením 55 rokov veku, t. j. dňa XX.XX.XXXX. K XX.XX.XXXX získal 14.282 dní obdobia dôchodkového poistenia, t. j. 39 rokov a 47 dní. Priemerný osobný mzdový bod 1,4535 bol určený ako podiel úhrnu osobných mzdových bodov za jednotlivé kalendárne roky rozhodujúceho obdobia za roky 1984 až 2006 vo výške 34,3969 a obdobia dôchodkového poistenia v rozhodujúcom období vyjadreného v rokoch, t. j. 8.346 dní, čo predstavuje 22,8658 rokov dôchodkového poistenia. Suma jeho starobného dôchodku do vzniku nároku naň bola

určená ako súčin priemerného osobného mzdového bodu 1,4535, obdobia dôchodkového poistenia (vrátane doby služby) získaného do vzniku nároku na výplatu starobného dôchodku 39,1288 rokov obdobia dôchodkového poistenia a aktuálnej dôchodkovej hodnoty 9,2246 eur platnej k 27.11.2010, čo predstavuje 524,70 eur mesačne. Navrhovateľ po vzniku nároku na starobný dôchodok nepoberal v období od 04.12.2007 do 26.11.2010 starobný dôchodok alebo jeho časť. Suma jeho starobného dôchodku po vzniku nároku na starobný dôchodok bola určená ako súčin súčtu osobných mzdových bodov za obdobie dôchodkového poistenia po vzniku nároku na starobný dôchodok 2,1710 a aktuálnej dôchodkovej hodnoty 9,2246 platnej k 27.11.2010, čo predstavuje 20,02660 eur mesačne. Suma starobného dôchodku 524,70 eur mesačne spolu so sumou zvýšenia za obdobie dôchodkového poistenia vrátane služby po vzniku nároku na starobný dôchodok je 544,80 eur mesačne. Táto suma starobného dôchodku sa podľa § 66 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. zvyšuje o 0,5 % za každých 30 dní dôchodkového poistenia získaných po vzniku nároku na starobný dôchodok bez poberania dôchodku alebo časti, t. j. za 1.089 dní dôchodkového poistenia o 98,06400 eur mesačne. Suma starobného dôchodku 642,79060 eur mesačne je určená súčtom súm 524,70 eur, 20,02660 eur a 98,06400 eur. Pri skúmaní nároku na starobný dôchodok navrhovateľa bolo potrebné postupovať aj v súlade s § 21 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. za účelom zníženia dôchodkového veku. Nakoľko navrhovateľ získal v zamestnaní zaradenom do I. kategórie funkcií najmenej 25 rokov služby, splnil podmienky nároku na starobný dôchodok podľa § 21 ods. 1 písm. c/ zákona č. 100/1988 Zb. dovŕšením 55 rokov veku. Je nesporné, že navrhovateľ dovŕšil dôchodkový vek podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení, ktorý bol určený pri zachovaní nárokov zo zamestnaní vykonávaných v služobnom pomere zaradenom do I. kategórie funkcií, a preto mu vznikol nárok na starobný dôchodok ako aj na výsluhový dôchodok. Ďalej krajský súd poukázal na spôsob výpočtu sumy starobného dôchodku a konštatoval, že nakoľko suma starobného dôchodku vypočítaná podľa zákona č. 461/2003 Z. z. a Dohovoru č. 128 o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach (ďalej aj len „Dohovor č. 128“) vo výške 337,60 eur mesačne je vyššia ako suma starobného dôchodku vypočítaná podľa zákona č. 100/1988 Zb. a Dohovoru č. 128 vo výške 149 eur mesačne, navrhovateľovi patrí starobný dôchodok 337,60 eur mesačne. Táto suma mu bola ďalej podľa § 82 a § 293ce zákona č. 461/2003 Z. z. zvýšená odo dňa jeho priznania o 10,30 eur mesačne na 347,90 eur mesačne, od 01.01.2011 o 6,30 eur mesačne na 354,20 eur mesačne, od 01.01.2012 o 11,70 eur mesačne na 365,90 eur mesačne, od 01.01.2013 o 11,20 eur mesačne na 377,10 eur mesačne a od 01.01.2014 o 8,80 eur mesačne na 385,90 eur mesačne. Z dávkového spisu krajský súd zistil, že rozhodnutím Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia (ďalej aj len „VÚSZ“) č. 65101005139401 zo dňa 25.02.1994 bol navrhovateľovi podľa § 33 zákona č. 76/1959 Zb. o niektorých služobných pomeroch vojakov v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 76/1959 Zb.“) priznaný od 01.02.1994 do 03.12.2012 výsluhový príspevok vo výmere 3.373 Sk mesačne s odôvodnením, že navrhovateľ bol rozkazom MO č. 345 zo dňa 20.12.1993 prepustený zo služobného pomeru vojaka z povolania na vlastnú žiadosť a ku dňu prepustenia konal službu v ozbrojených silách po dobu 20 rokov, 5 mesiacov a 1 deň, t. j. 20 ukončených rokov. Podľa potvrdenia VÚSZ zo dňa 23.09.2013 sa výsluhový príspevok priznaný podľa § 33 zákona č. 76/1959 Zb. považuje podľa § 89 ods. 3 zákona č. 114/1998 Z. z. s účinnosťou od 01.09.1995 za výsluhový dôchodok a podľa § 125 ods. 13 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov z povolania v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 328/2002 Z. z.“) sa od 01.07.2002 považuje naďalej za výsluhový dôchodok. Navrhovateľovi bolo pre nárok na výsluhový príspevok zhodnotenú dobu poistenia od 30.08.1973 do 19.07.1975 v I. kategórii funkcií - základná služba vo vojenskej škole a od 20.07.1975 do 31.01.1994 v I. kategórii funkcií - vojak z povolania. Podľa potvrdenia VÚSZ zo dňa 05.03.2014 mu bol priznaný príspevok za službu a pre nárok na dávku výsluhového zabezpečenia mu bola zhodnotená doba služobného pomeru od 30.08.1973 do 31.01.1994 a na určenie sumy priznanej dávky doba služobného pomeru v rozsahu 20 rokov, pričom doba služobného pomeru zaradená do I. a II. kategórie funkcií bola získaná od 30.08.1973 do 19.07.1975 v I. kategórii funkcií - základná služba vo vojenskej škole a od 20.07.1975 do 31.01.1994 v I. kategórii funkcií - vojak z povolania. V súvislosti s námietkou navrhovateľa, že odporkyňa pri určení výšky jeho starobného dôchodku postupovala aj podľa čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128 a jeho starobný dôchodok krátila, krajský súd poukázal na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu SR, napr. na rozsudok sp. zn. 7So/138/2011 zo dňa 15.08.2011 a sp. zn. 9So/214/2008 zo dňa 28.10.2009, v ktorom najvyšší súd vyslovil právny názor, ktorý je pre odporkyňu záväzný a v zmysle ktorého musí postupovať podľa čl. 33

ods. 2 Dohovoru č. 128. V prípade navrhovateľa plní príspevok za službu funkciu starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho poistenia. Z uvedených dôvodov krajský súd konštatoval, že odporkyňa postupovala správne, keď mu s prihliadnutím na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu SR v súlade s čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128 krátila starobný dôchodok o sumu príspevku za službu, ktorý sa považuje za výsluhový dôchodok. Namietané doby poistenia boli navrhovateľovi podľa osobného listu dôchodkového poistenia, ktorý tvorí nedeliteľnú súčasť napadnutého rozhodnutia odporkyne 1, zhodnotené v plnom rozsahu. Krajský súd zároveň poukázal na to, že dobu dočasnej práceneschopnosti navrhovateľa od 01.07.2005 do 06.08.2005 a od 17.01.2006 do 18.02.2006 ako aj dobu, kedy bol evidovaný ako nezamestnaný od 05.08.2005 do 31.03.2006, nie je možné zhodnotiť pre starobný dôchodok, nakoľko podľa § 60 zákona č. 461/2003 Z. z. nie sú považované za obdobie dôchodkového poistenia. Vzhľadom na to, že navrhovateľ si uplatnil nárok na starobný dôchodok u odporkyne dňa 27.11.2013, bolo mu ho možné priznať s poukazom na § 112 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. tri roky spätne, t. j. od 27.11.2010. Z uvedeného dôvodu krajský súd neakceptoval jeho námietku ohľadom nesprávnosti stanovenia dátumu priznania starobného dôchodku.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie navrhujúc, aby odvolací súd zmenil rozsudok krajského súdu tak, že napadnuté rozhodnutie odporkyne 1 ako aj rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 21.04.2017 (ďalej aj len „napadnuté rozhodnutie odporkyne 2“) zruší a vec jej vráti na ďalšie konanie. Poukázal na to, že tesne pred súdnym pojednávaním nariadeným na 31.05.2017 mu bolo dňa 25.05.2017 doručené napadnuté rozhodnutie odporkyne 2 o znížení jeho starobného dôchodku. Aj v tomto rozhodnutí videl navrhovateľ opakujúce sa nedostatky a v tento deň rozšíril žalobu aj o toto rozhodnutie. Taktiež v zápisnici zo súdneho pojednávania na strane 2 sa uvádza, že „... a nebola to ako skutočnosť zohľadnená v napadnutých rozhodnutiach...“. Nakoľko odporkyňa napadnuté rozhodnutie 2 priamo na pojednávaní založila do súdneho spisu vedeného na krajskom súde, navrhovateľ sa nestotožnil s tvrdením krajského súdu, že na toto rozhodnutie „neprihliada“ a je nemilo prekvapený, prečo sa toto druhé rozhodnutie odporkyne nestalo predmetom a neoddeliteľnou súčasťou už prebiehajúceho súdneho konania. Je tiež presvedčený, že podľa § 174 ods. 1 písm. c/ zákona č. 100/1988 Zb. sa mu musí znížiť dôchodkový vek za výkon prác zaradených do I. pracovnej kategórie, pretože odpracoval službu vojaka z povolania v trvaní 28 rokov a 5 dní v I. kategórii funkcií a mal odísť do starobného dôchodku vo veku 55 rokov a nie vo veku 63 rokov. Zamestnania I. a II. pracovnej kategórie sú uvedené v rezortných zoznamoch zamestnaní zaradených do I. a II. pracovnej kategórie vydaných pred 01.06.1992. Navrhovateľ ďalej poukázal na to, že slúžil ako vojak z povolania v zamestnaní I. kategórie funkcií takto: ako vojak základnej služby v ČSĽA od 30.08.1973 do 19.07.1975 (689 dní), vojak z povolania od 20.07.1975 do 31.01.1994 (6.771 dní), čo spolu predstavuje 7.460 dní, t. j. 20 rokov a 160 dní vrátane vojenskej základnej služby. Mal za to, že by mu mali byť posudzované aj obdobia odpracované v III. pracovnej kategórii: učeň SOU od 01.09.1968 do 30.06.1971 (1.033 dní), Zlievarne Hronec od 01.07.1971 do 29.08.1973 (791 dní), SBS SECURITON od 01.02.1994 do 30.06.2005 (4.168 dní) a zamestnanie do podania návrhu od 25.08.2005 do 30.11.2017 (4.481 dní), čo je spolu 10.473 dní, t. j. 28 rokov a 253 dní. Navrhovateľ neakceptoval „Osobný list dôchodkového poistenia“ slúžiaci ako podklad pre rozhodovanie odporkyne, pretože mu nezapočítala všetky posudzované doby, ktoré jednak predchádzali jeho povolaniu „vojaka z povolania“ v ČSĽA, a jednak nasledovali po ňom (napr. štúdium na SOU, práca v Zlievarni Hronec, zamestnanie SBS trvajúce dodnes). Výkon aktívnej služby vojaka z povolania začal dňom 30.08.1973 a ukončil ho 31.01.1994. To znamená, že službu v I. pracovnej kategórii vykonal v dĺžke 7.460 dní, t. j. 20 rokov a 160 dní a v III. pracovnej kategórii v dĺžke 10.473 dní, t. j. 28 rokov a 253 dní. V tejto súvislosti navrhovateľ upriamil pozornosť na to, že výsluhový dôchodok mu bol priznaný vo veku 55 rokov, t. j. od 01.12.1990. Napadnutým rozhodnutím odporkyne 1 mu bol priznaný starobný dôchodok od 27.11.2010 dosiahnutím veku 58 rokov, pričom napadnutým rozhodnutím odporkyne 2 mu bol nečakane znížený od 10.06.2017. Napadnuté rozhodnutie odporkyne 1 ako aj napadnuté rozhodnutie odporkyne 2 nedôsledne zhodnocuje jeho obdobie služby vojaka z povolania od 30.08.1973 do 31.01.1994. Už v čase učňovského štúdia a v zamestnaní, ktoré predchádzalo povolaniu „vojaka z povolania“, t. j. v dobe od 04.12.1967 do 30.04.1998, boli dávky na dôchodkové zabezpečenie odvádzané výlučne do všeobecného systému sociálneho zabezpečenia. Navrhovateľ tiež namietal, že mu odporkyňa nezapočítala aj obdobie jeho práceneschopnosti od 01.07.2005 do 07.08.2005 a tiež obdobie,

kedy bol evidovaný na úrade práce ako aj niektoré doby civilného zamestnania, napr. SOU a zamestnanie v Zlievarni Hronec a zamestnanie v SBS. Je nesporné, že navrhovateľ vykonával prácu v I. kategórii funkcií 7.460 dní vrátane vojenskej základnej služby a v civilnom sektore 10.473 dní, pričom by bol nerád, ak by sa na tieto odpracované roky neprihliadalo, čím by dochádzalo k porušovaniu princípu primeranosti. Jeho celkový príjem, ktorý dosiahol počas služobného a pracovného pomeru a z ktorých plnil odvodové povinnosti, sa vo výške priznaného starobného dôchodku bezdôvodne neodrazil, a to napriek tomu, že dôchodkové poistenie je v súčasnosti založené na princípe vzájomného plnenia. To znamená, že ak navrhovateľ v priebehu aktívneho pracovného života poctivo odvádza finančné prostriedky do tohto systému, mal by byť v prípade predpokladanej sociálnej udalosti z tohto systému oveľa lepšie finančne zabezpečený za podmienok daných zákonom než tí, čo tieto povinnosti ignorujú.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhla, aby odvolací súd potvrdil rozsudok krajského súdu z dôvodu jeho vecnej správnosti. Dôvody, ktoré uviedol navrhovateľ v odvolaní, nepovažovala za opodstatnené. Krajský súd správne zistil skutkový stav veci, na základe ktorého ju náležite právne posúdil, pričom nezistil nezákonnosť napadnutého rozhodnutia odporkyne. V súvislosti s doručovaním napadnutého rozhodnutia 2 odporkyňa uviedla, že bolo doručené navrhovateľovi dňa 25.05.2017 doporučené, prevzatie potvrdil vlastnoručným podpisom a jeho vydaním nebola porušená žiadna lehota tak, ako to tvrdil navrhovateľ. Námietku navrhovateľa, že mu mal byť s poukazom na § 174 zákona č. 100/1988 Zb. priznaný starobný dôchodok k veku 55 rokov a nie k veku 63 rokov, považovala odporkyňa za neopodstatnenú, nakoľko tento nárok bol posúdený k 04.12.2017, t. j. k veku 55 rokov. Starobný dôchodok mu bol priznaný od 27.11.2010, t. j. tri roky spätne od uplatnenia nároku v súlade s § 112 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.. K námietke ohľadom nezhodnotenia obdobia získaného v civilnom zamestnaní od 01.09.1968 do 29.08.1973, od 01.02.1994 do 30.06.2005 a od 25.08.2005 do 30.11.2017 uviedla, že navrhovateľovi bolo zhodnotených obdobie od 02.09.1968 do 29.08.1973 ako doba štúdia na základe potvrdenia OU strojárskych Piesok. Obdobie dôchodkového poistenia od 01.02.1994 do 30.06.2005 a od 25.08.2005 do 26.11.2010 je zhodnotených v plnom rozsahu, čo je zrejmé z osobného listu dôchodkového poistenia. Z rozhodnutia odporkyne zo dňa 15.04.2015 tiež vyplýva, že navrhovateľovi bolo zhodnotených obdobie od 27.11.2010 do 31.12.2014 v plnom rozsahu a tiež mu bolo zhodnotených aj obdobie dôchodkového poistenia od 01.01.2016 do 31.12.2016, čo vyplýva z rozhodnutia odporkyne zo dňa 30.03.2017. V súvislosti s námietkou o neakceptovaní osobného listu dôchodkového poistenia odporkyňa uviedla, že navrhovateľ „nepresnosť“ nekonkretizuje a neuvádza, ktoré obdobia považuje za nezhodnotených. Z osobného listu dôchodkového poistenia tvoriaceho súčasť napadnutého rozhodnutia odporkyne 1 vyplýva, že mu bolo zhodnotených 39 rokov a 47 dní obdobia dôchodkového poistenia vrátane doby služby a po priznaní starobného dôchodku 1.089 dní, čo je 2,1710 roka obdobia dôchodkového poistenia. Doba služby od 30.08.1973 do 31.01.1994 mu bola zhodnotených v I. kategórii funkcií v plnom rozsahu. K nezhodnoteniu obdobia dočasnej práceneschopnosti navrhovateľa a evidencie v nezamestnanosti odporkyňa uviedla, že sporné obdobia nemožno zhodnotiť pre starobný dôchodok, nakoľko podľa § 60 zákona č. 461/2003 Z. z. nie sú považované za obdobia dôchodkového poistenia. Rovnako považovala za nedôvodnú aj námietku navrhovateľa, že odvedené poistné na dôchodkové poistenie je neadekvátne sume priznaného starobného dôchodku. Z § 66 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. je zrejmé, že výška poistného na dôchodkové poistenie žiadnym spôsobom neovplyvňuje výpočet sumy starobného dôchodku.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj len „SSP“ alebo aj len „Správny súdny poriadok“). Podľa § 492 ods. 1 SSP, konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj len „OSP“) začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa je potrebné vyhovieť.

Podľa § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie sa priznávajú do 31.12.2023.

Podľa § 21 ods. 1 písm. c/ zákona č. 100/1988 Zb. , občan má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 20 rokov v I. kategórii funkcií.

Z obsahu dávkového spisu odporkyne odvolací súd zistil, že navrhovateľ požiadal o priznanie starobného dôchodku od 27.11.2010 žiadosťou zo dňa 29.11.2013. Starobný dôchodok mu bol priznaný napadnutým rozhodnutím odporkyne 1 od 27.11.2010 vo výške 347,90 eur mesačne. V priebehu súdneho konania vedeného na krajskom súde došlo k vydaniu napadnutého rozhodnutia odporkyne 2, ktorým bol navrhovateľovi podľa § 65, § 274, § 293z, § 112 ods. 3 a ods. 6 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. znížený starobný dôchodok od 10.06.2017 na sumu 428,20 eur mesačne. Dôvodom vydania tohto rozhodnutia bolo zistenie, že odporkyňa pri výpočte starobného dôchodku navrhovateľa použila nesprávny vymeriavací základ za obdobie od 01.01.2006 do 31.03.2006, ktorý bol 23.738 eur a nie 27.738 eur.

Navrhovateľ sa narodil XX.XX.XXXX. Dôchodkový vek 55 rokov podľa § 21 ods. 1 písm. c/ zákona č. 100/1988 Zb. dovŕšil dňom XX.XX.XXXX. Ku dňu dovŕšenia dôchodkového veku získal 14.282 dní, t. j. 39 rokov a 47 dní obdobia dôchodkového poistenia. Po vzniku nároku na starobný dôchodok navrhovateľ získal 1.089 dní, čo je 2,1710 roka obdobia dôchodkového poistenia.

Z potvrdenia VÚSZ zo dňa 23.09.2013 vyplýva, že navrhovateľovi bol priznaný podľa § 33 ods. 1 písm. a/ zákona č. 76/1959 Zb. od 01.02.1994 výsluhový príspevok, ktorý sa podľa § 89 ods. 3 zákona č. 114/1998 Z. z. s účinnosťou od 01.09.1995 považuje za výsluhový dôchodok a podľa § 125 ods. 13 zákona č. 328/2002 Z. z. sa od 01.07.2002 považuje naďalej za výsluhový dôchodok. Je nesporné, že navrhovateľovi bol priznaný od 01.02.1994 výsluhový príspevok podľa § 33 zákona č. 76/1959 Zb., čím u neho došlo k vzniku nároku na dávku v starobe v dvoch oddelených systémoch dôchodkového zabezpečenia (poistenia).

Keďže z titulu služby vojaka z povolania (profesionálneho vojaka) navrhovateľovi nárok na výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z. nevznikol a jeho výsluhový príspevok sa za výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z. iba považuje, v zmysle § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. nie je možné stanoviť pre neho iné, menej výhodné podmienky pre posúdenie vzniku nároku na starobný dôchodok (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9So/131/2011 zo dňa 22.08.2012).

Výkon služby vojaka z povolania v I. kategórii funkcií v rozsahu viac ako 20 rokov v zmysle § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. v spojení s § 14 ods. 4 a § 21 ods. 1 písm. c/ zákona č. 100/1988 Zb. podľa názoru odvolacieho súdu navrhovateľovi zachoval nárok na starobný dôchodok od dovŕšenia veku 55 rokov.

Námietku navrhovateľa týkajúcu sa nezhodnotenia doby pred 18. rokom veku, t. j. učňovského štúdia od 04.12.1967 do 30.04.1998, považoval odvolací súd za nedôvodnú, lebo hodnotenie takej doby je vylúčené ustanovením § 22 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. .

Z čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128 vyplýva, že v prípade súbehu nárokov na dávky v starobe tak zo všeobecného ako aj osobitného systému sociálneho zabezpečenia je v zmysle Dohovoru č. 128 možné starobný dôchodok zo všeobecného systému krátiť a nemožno ho odňať, pokiaľ starobný dôchodok z osobitného systému svojou výškou neprevyšuje výšku starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho zabezpečenia. U navrhovateľa došlo k poisteniu v dvoch samostatných systémoch dôchodkového poistenia. Pre výšku starobného dôchodku zo všeobecného systému sociálneho zabezpečenia mu boli hodnotené aj doby zamestnania, ktoré boli súčasne hodnotené pre nárok a výšku výsluhového príspevku v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia.

Je potrebné zdôrazniť, že zámerom zákonodarcu bolo zákonom č. 328/2002 Z. z. zabezpečiť, aby pomerná výška výsluhového dôchodku bola vyššia, ako keby vojakom bola doba profesionálnej služby

hodnotená len vo všeobecnom systéme sociálneho zabezpečenia. Z toho teda vyplýva záver, že úmyslom zákonodarcu bolo, aby súčet výsluhového dôchodku a starobného dôchodku zo všeobecného systému sociálneho poistenia bol vyšší, resp. aspoň rovnaký ako suma starobného dôchodku poistenca, ktorý mal všetky doby zamestnania hodnotené len vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia (zabezpečenia). Keďže navrhovateľovi bol priznaný výsluhový príspevok, ktorý sa považuje za výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z., aj podľa názoru odvolacieho súdu odporkyňa správne pri rozhodovaní o nároku najprv vypočítala teoretickú výšku dôchodku, ktorá by mu patrila vtedy, ak by všetky doby poistenia získal vo všeobecnom systéme a následne postupovala v súlade s čl. 33 Dohovoru č. 128 a sumu starobného dôchodku krátila v pomernej časti, zodpovedajúcej zhodnotenej dobe služby.

„Navrhovateľ nemôže spravodlivo požadovať, aby mu bola vyplácaná suma starobného dôchodku priznaného vo všeobecnom systéme sociálneho zabezpečenia aj za doby, ktoré mal v osobitnom systéme hodnotené pre nárok a výšku výsluhového príspevku, ktorý, ako je vyššie uvedené, má od dovŕšenia dôchodkového veku charakter starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho zabezpečenia, a to bez ohľadu na to, že osobitný systém pojem „starobného dôchodku“ neobsahuje. Postup odporkyne potom nemožno považovať za diskriminujúci a v rozpore s čl. 12 Ústavy SR. Nie je nakoniec ani v rozpore s čl. 39 Ústavy SR, v zmysle ktorého majú občania právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe. Z uvedených dôvodov taký postup považuje odvolací súd za zákonný“ (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9So/171/2014 zo dňa 26.02.2016).

V tejto súvislosti odvolací súd tiež poukazuje na právny názor vyslovený v rozsudku sp. zn. 9So/176/2015 zo dňa 27.09.2017, v ktorom najvyšší súd konštatoval, že: „Pri určení výšky starobného dôchodku zo všeobecného systému sociálneho zabezpečenia (poistenia) je potrebné do doby dôchodkového poistenia započítať aj doby, ktoré boli zhodnotené na účely výsluhového dôchodku a v nich dosiahnuté hrubé zárobky. Až po takomto stanovení výšky starobného dôchodku možno sumu starobného dôchodku krátiť v pomernej časti zodpovedajúcej zhodnotenej dobe služby, najviac však o sumu výsluhového príspevku, považovaného za výsluhový dôchodok“.

Priemerný mesačný zárobok bol navrhovateľovi určený v súlade s § 12 zákona č. 100/1988 Zb. z rozhodného obdobia desiatich kalendárnych rokov 1984 až 1994. Na určenie sumy starobného dôchodku sa v súlade s § 12 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb. vybralo len päť rokov, v ktorých bol jeho zárobok najvyšší, t. j. roky 2004, 2001, 2002, 2003, 1999. Odporkyňa postupovala v súlade so zákonom, keď starobný dôchodok vo výške 92 % priemerného mesačného zárobku (t. j. 124,20000 eur mesačne) zvýšila za 1.089 dní zamestnania po vzniku nároku na starobný dôchodok o 18 % priemerného mesačného zárobku (t. j. 24,30000 eur mesačne). K sume 148,50000 eur pripočítala s poukazom na zákon č. 306/2002 Z. z. v znení zákona č. 639/2002 Z. z. sumu 157,52000 eur mesačne tak, aby suma starobného dôchodku navrhovateľa nepresiahla sumu 306,02 eur mesačne. Z uvedeného vyplýva, že námietky navrhovateľa súvisiace s nesprávnym výpočtom sumy jeho starobného dôchodku sú neopodstatnené. Suma starobného dôchodku bola určená správne, v súlade s právnymi predpismi a ustálenou súdnou praxou.

Na jednej strane je potrebné prisvedčiť krajskému súdu, že napadnuté rozhodnutie odporkyne 2 bolo vydané po nadobudnutí účinnosti Správneho súdneho poriadku, t. j. po 01.07.2016, od kedy sú všetky rozhodnutia vydané po tomto dátume dvojstupňové. To znamená, že odvolacím orgánom nie je krajský súd, ale právomoc rozhodovať o odvolaní proti neprávoplatnému rozhodnutiu odporkyne prináleží generálnemu riaditeľovi Sociálnej poisťovne. Na druhej strane, akceptovaním takéhoto názoru bez ďalšieho odôvodnenia a vysporiadania sa s opravným prostriedkom podaným proti tomuto rozhodnutiu navrhovateľom by podľa názoru odvolacieho súdu došlo k porušeniu zásady dvojinstančnosti správneho konania, ktorá platí aj pre sociálne dávkové konania.

V nadväznosti na zásadu dvojinstančnosti správneho konania odvolací súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sžp/1/2010 zo dňa 14.05.2013, v ktorom sa najvyšší súd zaoberal otázkou pôsobenia a účinkov tejto zásady v správnych konaniach konštatujúc, že:

„Vo vzťahu k účelu a použiteľnosti jednotlivých procesných zásad vo všeobecnosti s odkazom na súčasné poznatky právnej vedy (R. Dworkin alebo R. Alexy) najvyšší súd konštatuje, že správne konanie vrátane integrovaného povoľovania je ovládané viacerými zásadami. Uvedené procesné zásady majú svoje osobitné postavenie, lebo zakotvené v ústave, poprípade v predpise nižšej právnej sily (medzinárodný dohovor či zákon) alebo iba „objavené“ judikatúrou, tak z tejto pozície prenikajú vďaka svojej nezameniteľnej podstate (idea maxima) do celého právneho odvetvia, lebo sú jeho východiskom, ako aj hraničným kritériom. Hoci je tiež nepochybné, že procesné zásady sú formulované veľmi abstraktne (tzn. aj všeobecne bez toho, aby vymedzovali konkrétne pravidlo správania), tak v tomto prípade neplatí starorímska zásada „*ius specialis derogat ius generalis*“, ale naopak sa dopĺňujú, poprípade v medzných situáciách jedna zásada ustúpi pred druhou. Preto zásady, a to aj správneho práva, slúžia ako hraničná pomôcka pre výklad (*reductio ad absurdum*) konkrétnej právnej úpravy (pravidla správania), lebo sa nepripúšťa, aby výklad právnej normy smeroval mimo sféru pôsobenia procesnej zásady.

Popri niektorých zásadách, ako sú napríklad zásady legality, materiálnej pravdy alebo legitímneho očakávania, ovláda tiež správne konanie aj zásada jednotnosti (dvojnásťančnosti) konania, ako aj koncentračná zásada. Predposledne uvedená zásada správneho konania ukladá povinnosť odvolacieho správneho orgánu, že každá relevantná otázka (najmä právna) vznesená odvolateľom v prejednávanej veci musí byť predmetom posúdenia odvolacieho správneho orgánu. Pokiaľ odvolací správny orgán nachádza odlišné skutkové (právne) posúdenie, potom musí vydať rozhodnutie zrušujúceho alebo iného negatívneho charakteru.

Celá táto konštrukcia zásady jednotnosti správneho konania vychádza z aktívneho naplnenia úplnej apelácie (apelačného mechanizmu) v správnom konaní a umožňuje odvolaciemu správnomu orgánu, aby mohol v rámci úplnej apelácie spravodlivo napravnovať vady, ktoré prvostupňový správny orgán vniesol do skutkových zistení a následne nesprávne vyvedených právnych záverov (subsumcií).“

Ak krajský súd dospel k záveru o nemožnosti preskúmať napadnuté rozhodnutie odporkyne 2 z dôvodu nedostatku právomoci, mal konanie v tejto časti zastaviť a vec postúpiť na rozhodnutie o opravnom prostriedku generálnemu riaditeľovi Sociálnej poisťovne s poukazom na § 215 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.. Keďže krajský súd takto nepostupoval, znemožnil navrhovateľovi realizáciu jeho procesného práva na podanie odvolania a rozhodnutie o ňom. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že práve prostredníctvom procesného inštitútu odvolania sa zabezpečí preskúmanie prvostupňového rozhodnutia a v prípade jeho nesprávosti sa ním dosiahne náprava, pričom táto možnosť bola navrhovateľovi v dôsledku postupu krajského súdu odopretá.

Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody odvolací súd rozsudok krajského súdu podľa § 221 ods. 1 písm. f/ OSP v spojení s § 250ja ods. 3 veta druhá OSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 OSP).

V ďalšom konaní bude úlohou krajského súdu postupovať vyššie naznačeným smerom a konanie v časti týkajúcej sa preskúmania zákonnosti napadnutého rozhodnutia odporkyne 2 zastaviť a vec postúpiť na rozhodnutie o opravnom prostriedku generálnemu riaditeľovi Sociálnej poisťovne. V novom rozhodnutí rozhodne znovu aj o náhrade trov konania, vrátane trov konania odvolacieho (§ 224 ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP).

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.